

PubMed охоплює MEDLINE, PreMEDLINE, видавничі описи. MEDLINE - база даних медичної інформації, що містить бібліографічні описи понад 4800 медичних періодичних видань від початку 60-х рр. Нині база знаходиться у відкритому доступі та містить описи статей із медичних журналів 30 мовами. Понад 70 % описів мають реферати. За тематикою MEDLINE охоплює широкий спектр галузей біології та медицини: наукові дослідження та їхня методологія; клінічна практика; медичні аспекти біології; стоматологія. У PubMed передбачено кілька варіантів пошуку: за ключовими словами, за покажчиком журналів, за покажчиком фраз, за авторським покажчиком, пошук терміна за коренем, пошук за допомогою логічних операторів. PubMed має низку можливостей щодо сортування і збереження результатів пошуку, замовлення повнотекстових версій у авторів, отримання результатів пошуку електронною поштою. Крім того, можна використовувати суміжні з PubMed пошукові ресурси.

Отже, необхідними механізмами пошуку, сортування й аналізу наукової інформації, підготовки й оформлення наукових праць у сучасному науковому середовищі виступають бази даних, що містять наукові публікації, бібліографічні описи періодичних видань, розширені можливості пошуку необхідної інформації, медичні відомості з довідників, науково-популярної літератури, відомості про методи лікування, відомості про окремі медичні заклади й окремих лікарів, результати останніх клінічних досліджень і нових методів лікування.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту: Закон України від 27.07.2017 № 1556-VIII.
2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 216.
3. Мороховець Г.Ю. Біоінформатика: робоча програма змістового модуля для аспірантів напрямку підготовки 22 - Охорона здоров'я, спеціальностей 091 - Біологія, 221 - Стоматологія. 222 - Медицина / Г.Ю. Мороховець, О.В. Сілкова. - Полтава : ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», 2016. - 16 с.
4. Мороховець Г.Ю. Біоінформатика. Вступний курс: навч. посіб. / Г.Ю. Мороховець, О.В. Сілкова. - Полтава: видавець Шевченко Р.В., 2017. - 118 с.

РОЛЬ МОТИВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Мошель Т.М., Попович І.Ю., Бублій Т.Д.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто проблеми студентської мотивації, доведено роль мотиваційної складової в становленні особистості майбутніх лікарів-стоматологів, проаналізовано мотивацію навчальної діяльності студентів медичного вишу.

The article considers problems of students' motivation. The role of motivational component in the formation of future dentists' identity is proved. Analysis of the motivation of training activities of medical students has been conducted.

Ключові слова: мотивація, становлення особистості, студенти-стоматологи.

Успішність процесу адаптації студентів до навчальної діяльності у соціальному середовищі вишу стимулює їхню інтелектуальну активність. Навчальна мотивація визначається низкою специфічних факторів: особливостями того, хто навчається, особливостями викладача, організацією педагогічного процесу, специфікою навчального предмета. У сучасних умовах підготовки фахівців проблема мотивації гостро актуальна. Аналіз літературних джерел із психології та медичної педагогіки, а також безперервна участь викладачів у навчальному процесі дозволяють визначити психологічні чинники професійного засвоєння студентами стоматологічного факультету фахових знань, у яких першорядну роль відіграють система взаємодії «студент-викладач», ступінь психологічного розвитку особистості студента, його індивідуальні інтелектуальні здібності та наявність чіткої мотиваційної сфери [1].

Найпоширеніший вид мотивації - мотивація досягнення. Учені поділяють мотивацію на зовнішню (при якій людина прагне що-небудь зробити, що саме - їй не цікавить, потрібен результат) і внутрішню (при якій людина робить те, що їй цікаво, але не важливо, яким буде результат) [3]. Зовнішня мотивація залежить від відносин людини з навколишнім світом. Це може бути бажання отримати різного роду винагороди чи, навпаки, уникнути покарання. При внутрішній мотивації навчання стає самоціллю, нагороду за свої дії людина шукає в самій собі. Внутрішня мотивація - ідеї, творчість, самоствердження, переконаність, перспективний розвиток особистості, потреба в спілкуванні. Внутрішня мотивація буває в тих випадках, коли цікавий власне процес пізнання.

Зовнішня мотивація націлює на досягнення остаточного результату навчання, а при внутрішній мотивації важливий процес навчання; зовнішня мотивація в цілому сприяє збільшенню обсягу виконуваної роботи, а внутрішня - якості. Зовнішня мотивація не пов'язана безпосередньо зі змістом предмета, а зумовлена зовнішніми обставинами.

Роль формування і розвитку мотивації надзвичайно важлива в медичному виші, оскільки професійна мотивація студента-медика виступає як внутрішній рушійний чинник розвитку професіоналізму й особи, тільки на основі її високого рівня формування можливий ефективний розвиток професійної освіченості й культури особистості [5]. Для студентів стоматологів особливо важлива мотивація особистісного зростання і саморозвитку.

Мотивація навчальної діяльності не є однорідною, вона залежить від багатьох факторів, що охоплюють індивідуальні особливості студентів, особливості групи, розвитку студентського колективу та ін. З іншого боку, як психічне явище, мотивація поведінки людини завжди є відображенням поглядів, установок, ціннісних орієнтацій тієї соціальної групи, спільності, представником якої є особистість.

На формування навчальної мотивації студента медичного вишу впливають такі чинники: культурні, освітні, психологічні, психогігієнічні та ін., що характеризують виховне, освітнє, професійне середовище особистості.

Психологічні чинники:

- об'єктивні вікові особливості: характерологічні, типологічні особливості особистості (риса характеру, схиль

ності, здібності, інтереси, психофізіологічні якості, рівень загальноосвітньої та професійної підготовки); громадські впливи на мотиви, що впливають на формування ціннісних орієнтацій, відносин, професійної мотивації та професійної самосвідомості;

- суб'єктивні: потенціал особистості, в тому числі високі професійно-особистісні стандарти; прагнення до знань, до розширення свого світогляду; потреба в самоствердженні, досягненні, визнанні; робота над собою - аналіз і перспективна побудова професійного життєвого плану діяльності; самоаналіз, самовиховання, саморозвиток; усвідомлення себе членом професійної спільноти в майбутньому, прийняття професійної ролі. Істотний вплив на формування професійної мотивації особистості студента мають такі фактори:

Навчальне середовище - фізичні та гігієнічні умови праці, матеріально-технічна база забезпеченості навчального процесу (оснащення стоматологічних залів, підручники, наукова література, в тому числі навчально-методичні видання, комп'ютерне, технічне оснащення).

Заохочення - соціальне прийняття, повага, визнання і схвалення; добрі відносини в колективі студентів, здоровий морально-психологічний клімат у студентській групі.

Особистісний ріст - можливості для розширення свого навчально-професійного світогляду (факультативи, майстер-класи, участь у наукових конференціях, семінарах); створення перспектив подальшої освіти за обраною професією; зростання відповідальності та впливу (участь у студентських, молодіжних рухах, громадських організаціях); можливість експериментування, творчості, самовираження (участь у науково-дослідній діяльності студентських наукових гуртків).

Інтерес і прагнення до знань - методично правильно організована навчальна діяльність (використання сучасних форм і методів навчання, постановка навчальних завдань і цілей); самостійна навчальна діяльність студентів; змагання в навчальній діяльності.

Дослідження показують, що пізнавальні, соціальні мотиви особистого престижу, а також мотиви творчих і професійних досягнень найважливіші для успішності студентів у навчанні. Міра труднощів і легкості навчання, ставлення до професії, витрати часу на навчання значною мірою залежать від ступеня вираженості саме таких видів мотивації [4].

За спостереженнями, студенти-стоматологи старших курсів чіткіше в порівнянні зі студентами молодших курсів розуміють, що успішне навчання у виші буде основою їх становлення як справжніх фахівців, а також те, що знання знадобляться для досягнення матеріального благополуччя. Прагнення до оволодіння професією й отримання знань також сильніше виражене в студентів старших курсів. А прагнення отримати диплом за формального засвоєння знань від першого до п'ятого курсу помітно знижується [2].

З нашої точки зору, викладачам медичного вишу важливо вжити заходів для посилення фактора мотивації, що належить до міжособистісних взаємодій зі студентами. Цього можна досягти, підвищивши різноманітність індивідуальних і групових форм та методів навчальної діяльності, таких як навчальні, науково-дослідні, консультативні, а також використовувати різноманітні моделі педагогічного спілкування. Для підвищення мотивації навчальної діяльності студентів-стоматологів адміністрації вишу і факультетів необхідно ширше висвітлювати цілі та завдання навчальної діяльності, способи поліпшення матеріально-технічної бази, санітарно-гігієнічних та інших умов навчальної діяльності, вдосконалювати систему міжособистісних відносин «адміністрація-викладачі-студенти».

Список використаних джерел

1. Роль психологічної складової у формуванні професійної свідомості майбутніх лікарів-стоматологів / [Н.В. Гасюк, І.О. Іваницький, Т.М. Мошель, І.Ю. Попович] // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах України, присвяченої 160-річчю з дня народження І.Я. Горбачевського (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку). - Тернопіль, 15-16 травня 2014 року. - Ч. 2. - С. 598-599.
2. Мещерякова І.Н. Особенности мотивации учебной деятельности студентов-психологов различных курсов / И.Н. Мещерякова // Известия ВГПУ. - 2015. - № 4 (269). - С. 137-139.
3. Чирков В.И. Самодетерминация и внутренняя мотивация поведения человека / В.И. Чирков // Вопросы психологии. - 1996.-№3.-С. 117-132.
4. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации поведения человека / П.М. Якобсон. - М., 2006. - 361 с.
5. Яруліна Л.Р. Розвиток навчальної мотивації студентів / Л.Р. Яруліна // Социс. - 2007. - № 4. - С. 30-32.